Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
Hellenic Parliamentary Budget Office

Γραφείο Προϋπολογισμού
του Κράτους
στη Βουλή

Γνώμη για το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027

Οκτώβριος 2026

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
Hellenic Parliamentary Budget Office

ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2027

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026

https://www.pbo.gr

Περιεχόμενα

Γνώμη για το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027 **1**

Ευρετήριο Πινάκων

1 Βασικά δημοσιονομικά μεγέθη και μεταβολές: 2025, 2026, 2027 (εκατ. ευρώ και ως ποσοστό του ΑΕΠ) 2

2 Βασικές συνιστώσες εσόδων και δαπανών (εκατ. ευρώ) 4

Η αξιολόγηση του Προσχεδίου Κρατικού Προϋπολογισμού 2027 πραγματοποιείται σε ένα διεθνές περιβάλλον που εξακολουθεί να επιβαρύνεται από τις συγκρούσεις στην Ουκρανία και στη Μέση Ανατολή, την άνοδο του ενεργειακού κόστους και την επίδρασή του στον πληθωρισμό. Οι διαταραχές στις ενεργειακές και θαλάσσιες εμπορικές ροές, σε συνδυασμό με τις δημοσιονομικές πιέσεις που αντιμετωπίζουν μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες, εντείνουν την αβεβαιότητα για τις αναπτυξιακές προοπτικές. Στο περιβάλλον αυτό, το Προσχέδιο προβλέπει ότι η ελληνική οικονομία θα διατηρήσει ρυθμό μεγέθυνσης υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Το μακροοικονομικό σενάριο του Προσχεδίου προβλέπει μεγέθυνση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,0% το 2026 και 2,3% το 2027. Η ανάπτυξη για το 2027 σύμφωνα με το Προσχέδιο στηρίζεται στην επενδυτική δραστηριότητα, με τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου να προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά 7,9% το 2027, καθώς και στην ιδιωτική κατανάλωση, η οποία προβλέπεται να αυξηθεί κατά 1,5%. Το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, προβλέπεται να υποχωρήσει από 8,4% το 2026 σε 7,9% το 2027, ενώ οι αμοιβές εξαρτημένης εργασίας ανά εργαζόμενο προβλέπεται να αυξηθούν σε ονομαστικούς όρους κατά 3,9% το 2027. Σημειώνεται ότι η πρόβλεψη για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ της Ελλάδας το 2027 υπερβαίνει το αντίστοιχο μέγεθος για την Ευρωζώνη σύμφωνα με την τελευταία διαθέσιμη εαρινή πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1,2%) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, στις μακροοικονομικές προβλέψεις του Σεπτεμβρίου 2026 (1,4%). Ο πληθωρισμός, σύμφωνα με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, εκτιμάται σε 3,6% το 2026 και προβλέπεται να αποκλιμακωθεί σε 2,4% το 2027.

Η πρόβλεψη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή για τον ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2027 διαμορφώνεται σε 2,0%.[1] Η πρόβλεψη αυτή είναι χαμηλότερη κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες από το 2,3% του Προσχεδίου και υποδηλώνει πιο συγκρατημένη εκτίμηση για την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας σταθμίζοντας καθοδικούς κινδύνους και αβεβαιότητες που εξειδικεύονται παρακάτω και πηγάζουν από το δυσμενές και αβέβαιο διεθνές περιβάλλον. Για το 2026, η εκτίμηση του Προσχεδίου για τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ (2,0%) είναι οριακά υψηλότερη από την εκτίμηση του Γραφείου στην έκθεση Σεπτεμβρίου 2026 (1,9%) και βρίσκεται στο άνω όριο του εύρους της εκτίμησης του Γραφείου.

Τα δημοσιονομικά στοιχεία του Προσχεδίου προβλέπουν διατήρηση του πρωτογενούς αποτελέσματος της Γενικής Κυβέρνησης σε υψηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, το πρωτογενές πλεόνασμα 4,9% του ΑΕΠ (12.129 εκατ. ευρώ) του 2025 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 3,6% του ΑΕΠ (9.548 εκατ. ευρώ) το 2026 και σε 3,3% του ΑΕΠ (9.152 εκατ. ευρώ) το 2027. Η εκτίμηση για το 2026 είναι βελτιωμένη

[1] Πηγή: εκτίμηση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή μέσω του υποδείγματος Oxford Economics για το 2027.

κατά 2.337 εκατ. ευρώ σε σχέση με την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού 2026 (7.211 εκατ. ευρώ ή 2,8% του ΑΕΠ). Αντίστοιχα, το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται σε πλεόνασμα 0,6% του ΑΕΠ το 2026, έναντι πρόβλεψης για έλλειμμα 0,2% στον Προϋπολογισμό 2026, και προβλέπεται σε πλεόνασμα 0,3% του ΑΕΠ το 2027. Σε μη ενοποιημένη βάση,[2] τα έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης αυξάνονται κατά 7,3% το 2026 και μειώνονται κατά 2,9% το 2027, ενώ οι δαπάνες αυξάνονται κατά 9,2% το 2026 και μειώνονται κατά 2,4% το 2027. Η υποχώρηση των μεγεθών το 2027 συνδέεται σε σημαντικό βαθμό με την ολοκλήρωση του επιχορηγούμενου σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) εντός του 2026.

Πίνακας 1: Βασικά δημοσιονομικά μεγέθη και μεταβολές: 2025, 2026, 2027 (εκατ. ευρώ και ως ποσοστό του ΑΕΠ)

	Ετήσια μεγέθη			Μεταβολές	
	2025	**2026**	**2027**	**2025-26**	**2026-27**
Έσοδα Γενικής Κυβέρνησης (μη ενοποιημένα)	159.898	171.538	166.550	11.640	-4.988
Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης (μη ενοποιημένες)	155.608	169.915	165.806	14.307	-4.109
Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ESA	4.290	1.624	743	-2.666	-881
%ΑΕΠ	*1,7%*	*0,6%*	*0,3%*	-1,1 π.μ.	-0,3 π.μ.
Ενοποιημένοι τόκοι	7.840	7.924	8.409	84	485
Πρωτογενές αποτέλεσμα ESA	**12.129**	**9.548**	**9.152**	-2.581	-396
%ΑΕΠ	***4,9%***	***3,6%***	***3,3%***	-1,2 π.μ.	-0,3 π.μ.
Ονομαστικό ΑΕΠ	248.354	262.012	274.592	13.658	12.580

Πηγή: Πίνακας 2.1 Προσχεδίου Κρατικού Προϋπολογισμού 2027 και ίδιοι υπολογισμοί.
Σημείωση: Το 2025 αφορά στοιχεία ΔΥΕ Απριλίου 2026, το 2026 εκτιμήσεις και το 2027 προβλέψεις. Οι μεταβολές των λόγων προς το ΑΕΠ εκφράζονται σε ποσοστιαίες μονάδες (π.μ.) και υπολογίζονται πριν από τη στρογγυλοποίηση. Διατηρούνται τα δημοσιευμένα ισοζύγια και πρωτογενή αποτελέσματα, ακόμη όταν διαφέρουν κατά 1 εκατ. ευρώ από πράξεις επί στρογγυλοποιημένων ποσών.

Ο Πίνακας 2 αποτυπώνει τις βασικές κατηγορίες εσόδων και δαπανών που συνέβαλαν στη δημοσιονομική εξέλιξη του 2026 και αναμένεται να επηρεάσουν το 2027. Ξεκινώντας από τον κρατικό προϋπολογισμό, τα έσοδα από φόρους αυξάνονται κατά 3.360 εκατ. ευρώ το 2026 σε σχέση με το 2025 και προβλέπεται να αυξηθούν περαιτέρω κατά 2.149 εκατ. ευρώ το 2027, κυρίως λόγω της προβλεπόμενης μεγέθυνσης της οικονομίας. Σε

[2] Τα έσοδα και οι δαπάνες προκύπτουν από άθροιση των αντίστοιχων μεγεθών του κρατικού προϋπολογισμού, των νομικών προσώπων, των νοσοκομείων–ΠΦΥ, των ΟΤΑ και των ΟΚΑ στον Πίνακα 2.1 του Προσχεδίου, σελ. 28–29. Δεν απαλείφονται οι ενδοκυβερνητικές ροές και τα ποσά δεν αποτελούν ενοποιημένα σύνολα εσόδων και δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης.

σχέση με τον αρχικό Προϋπολογισμό 2026, η εκτίμηση των φορολογικών εσόδων για το 2026 είναι υψηλότερη κατά περίπου 2,1 δισ. ευρώ.

Στην πλευρά των δαπανών, οι συνολικές δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για το 2026 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 87.971 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.178 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο του Προϋπολογισμού 2026. Για το 2027 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν σε 85.046 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 2.925 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση του 2026. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στην ολοκλήρωση των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ εντός του 2026 λόγω της λήξης του προγράμματος. Παράλληλα, στο Προσχέδιο έχει ενσωματωθεί πρόβλεψη δαπανών ύψους 200 εκατ. ευρώ για την κάλυψη αναγκών που ενδέχεται να προκύψουν από τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης.

Όσον αφορά τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), τα έσοδα αυξάνονται από 4.103 εκατ. ευρώ το 2025 σε 4.350 εκατ. ευρώ το 2026 και προβλέπεται να ανέλθουν σε 4.904 εκατ. ευρώ το 2027. Στην πλευρά των δαπανών, ο ΠΔΕ (εκτός ΤΑΑ) αυξάνεται από 9.711 εκατ. ευρώ το 2025 σε 9.800 εκατ. ευρώ το 2026 και σε 11.000 εκατ. ευρώ το 2027.[3] Η ενίσχυση του εθνικού και του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ αποτελεί βασικό στοιχείο της επενδυτικής στρατηγικής μετά την ολοκλήρωση του ΤΑΑ.

Αναφορικά με το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), τα έσοδα εκτιμώνται σε 6.114 εκατ. ευρώ το 2026, ενώ για το 2027 τα έσοδα του ΤΑΑ, προσαρμοσμένα κατά ESA (δαπάνες μείον έσοδα ΦΠΑ), προβλέπονται σε -168 εκατ. ευρώ λόγω της λήξης του προγράμματος.[4] Οι δαπάνες του επιχορηγούμενου σκέλους του ΤΑΑ αυξάνονται από 4.900 εκατ. ευρώ το 2025 σε 7.192 εκατ. ευρώ το 2026 και μηδενίζονται το 2027. Η μεταβολή αυτή εξηγεί σημαντικό μέρος της μείωσης των συνολικών δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού το 2027.

Εκτός κρατικού προϋπολογισμού, αξίζει να εστιάσουμε στους υποτομείς των Νομικών Προσώπων και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ).

Τα έσοδα των Νομικών Προσώπων αυξάνονται κατά 951 εκατ. ευρώ το 2026 σε σχέση με το 2025 και προβλέπεται να μειωθούν κατά 1.843 εκατ. ευρώ το 2027. Αντίστοιχα, οι δαπάνες τους αυξάνονται κατά 509 εκατ. ευρώ το 2026 και προβλέπεται να μειωθούν κατά 1.348 εκατ. ευρώ το 2027.

[3] Πίνακας 2.1 του Προσχεδίου, σελ. 28–29, σημειώσεις 1–2: τα έσοδα του ΠΔΕ περιλαμβάνονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ τα έσοδα του ΤΑΑ στις μεταβιβάσεις. Για λόγους συγκρισιμότητας, οι δαπάνες ΠΔΕ και ΤΑΑ περιλαμβάνονται στις πιστώσεις υπό κατανομή. Δεν προστίθενται εκ νέου στα συνολικά μεγέθη.

[4] Προσχέδιο, σελ. 42. Το αρνητικό ποσό αφορά την καταγραφή κατά ESA και δεν ερμηνεύεται ως αρνητική ταμειακή εκταμίευση. Η διαφορά -6.282 εκατ. ευρώ του Πίνακα 2 προκύπτει από τα δημοσιευμένα ποσά (-168 μείον 6.114), ενώ το αναλυτικό κείμενο του Προσχεδίου αναφέρει μείωση 6.281 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 2: Βασικές συνιστώσες εσόδων και δαπανών (εκατ. ευρώ)

	Ετήσια μεγέθη			Μεταβολές	
	2025	**2026**	**2027**	**2025-26**	**2026-27**
Βασικές μεταβολές εσόδων					
Φόροι Κρατικού Προϋπολογισμού	72.369	75.729	77.878	3.360	2.149
Έσοδα Νομικών προσώπων	16.303	17.254	15.411	951	-1.843
Ασφαλιστικές εισφορές ΟΚΑ	28.739	29.870	31.071	1.131	1.201
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	4.103	4.350	4.904	247	554
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)	4.372	6.114	-168	1.742	-6.282
Βασικές μεταβολές δαπανών					
Παροχές σε εργαζόμενους Κρατικού Προϋπολογισμού (ΚΠ)	15.343	16.194	16.061	851	-133
Αγορές αγαθών και υπηρεσιών και πάγιων περιουσ. στοιχείων ΚΠ	4.020	4.669	4.345	649	-324
Δαπάνες Νομικών προσώπων	12.224	12.733	11.385	509	-1.348
Κοινωνικές παροχές ΟΚΑ	41.255	44.408	45.028	3.153	620
(εκ των οποίων συντάξεις)	34.258	35.718	36.768	1.460	1.050
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	9.711	9.800	11.000	89	1.200
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)	4.900	7.192	0	2.292	-7.192

Πηγή: Πίνακας 2.1 Προσχεδίου Κρατικού Προϋπολογισμού 2027 και ίδιοι υπολογισμοί.
Σημείωση: Οι φόροι παρατίθενται πριν από τη χωριστή αφαίρεση των επιστροφών εσόδων. Οι γραμμές ΠΔΕ και ΤΑΑ είναι πληροφοριακές και περιλαμβάνονται ήδη σε ευρύτερες κατηγορίες εσόδων και δαπανών. Η γραμμή δαπανών ΠΔΕ δεν περιλαμβάνει το ΤΑΑ. Η μείωση κατά 133 εκατ. ευρώ στις παροχές σε εργαζομένους δεν αποτυπώνει τη συνολική μεταβολή της μισθολογικής δαπάνης: πρόσθετες πιστώσεις 1.094 εκατ. ευρώ περιλαμβάνονται στις πιστώσεις υπό κατανομή, με αποτέλεσμα συνολική αύξηση 961 εκατ. ευρώ (Προσχέδιο, σελ. 42–43).

Όσον αφορά τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ), οι πραγματικές ασφαλιστικές εισφορές αυξάνονται κατά 1.131 εκατ. ευρώ το 2026 και προβλέπεται να αυξηθούν περαιτέρω κατά 1.201 εκατ. ευρώ το 2027. Η εξέλιξη αυτή συμβαδίζει με την προβλεπόμενη αύξηση της απασχόλησης και των ονομαστικών αμοιβών, παρά τη μείωση κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα από τον Απρίλιο 2027. Παράλληλα, οι κοινωνικές παροχές των ΟΚΑ αυξάνονται κατά 3.153 εκατ. ευρώ το 2026 και κατά 620 εκατ. ευρώ το 2027. Οι δαπάνες για συντάξεις αυξάνονται κατά 1.460 εκατ. ευρώ το 2026

και κατά 1.050 εκατ. ευρώ το 2027. Από την 01.01.2027 προβλέπεται οριζόντια αύξηση των συντάξεων με βάση τον μέσο όρο του πληθωρισμού και της αύξησης του ΑΕΠ, χωρίς συμψηφισμό της προσωπικής διαφοράς, με την αύξηση να υπολογίζεται στο 2,8% με βάση τις μακροοικονομικές παραδοχές του Προσχεδίου, λαμβανομένων υπόψη και των μακροοικονομικών στοιχείων του 2025.[5]

Με βάση την εκτίμηση του Γραφείου το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2027 προβλέπεται στο 3,2% του ΑΕΠ, οριακά χαμηλότερο κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την πρόβλεψη του Προσχεδίου (3,3% του ΑΕΠ). Το συνολικό ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται οριακά ισοσκελισμένο (-0,1% του ΑΕΠ), έναντι πρόβλεψης μικρού πλεονάσματος που ενσωματώνει το Προσχέδιο (0,3% του ΑΕΠ).

Το Γραφείο αναγνωρίζει θετικές προοπτικές και κινδύνους για το 2027, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα της Τριμηνιαίας Έκθεσης του Σεπτεμβρίου 2026 και τις παραδοχές του Προσχεδίου.[6]

Σε ό,τι αφορά τις θετικές προοπτικές, αυτές πηγάζουν από:

- Τις παρεμβάσεις ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος που ανακοινώθηκαν στη ΔΕΘ 2026, όπως οι φορολογικές ελαφρύνσεις, η στήριξη συνταξιούχων και ευάλωτων ομάδων και η μείωση των εισφορών των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα από τον Απρίλιο 2027. Οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να στηρίξουν την ιδιωτική κατανάλωση.

- Την ενίσχυση της επενδυτικής χρηματοδότησης, μέσω του ΠΔΕ ύψους 11 δισ. ευρώ και των νέων προγραμμάτων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις με πόρους 1,5 δισ. ευρώ από το δανειακό σκέλος του ΤΑΑ. Η έκθεση του Γραφείου επισημαίνει ότι η συμμετοχή του τραπεζικού συστήματος μπορεί να υποστηρίξει συνολικές χορηγήσεις έως 5 δισ. ευρώ· το ποσό αυτό αφορά δυνητική χρηματοδότηση και όχι πρόσθετη ετήσια δημόσια δαπάνη.

- Τη συνέχιση της χρηματοδότησης παραγωγικών επενδύσεων μέσω της ετεροχρονισμένης επίδρασης του δανειακού σκέλους του ΤΑΑ, του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026–2030, της Πολιτικής Συνοχής και άλλων ευρωπαϊκών εργαλείων.

- Την ανθεκτικότητα των εξαγωγών και του τουρισμού, καθώς και τη δυνατότητα περαιτέρω ενίσχυσης της εξωτερικής ζήτησης. Το Προσχέδιο προβλέπει αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων κατά 5,9% το 2027.

[5] Προσχέδιο, σελ. 50. Το δημοσιονομικό κόστος της οριζόντιας αύξησης εκτιμάται σε 807 εκατ. ευρώ. Η συνολική αύξηση της γραμμής συντάξεων των ΟΚΑ κατά 1.050 εκατ. ευρώ είναι διαφορετικό μέγεθος και δεν ταυτίζεται αποκλειστικά με το κόστος της αναπροσαρμογής κατά 2,8%.

[6] Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, Τριμηνιαία Έκθεση, Σεπτέμβριος 2026: Σύνοψη, σελ. 2–5, ενότητα 1.3, σελ. 16–18, Πλαίσιο Α, σελ. 24–27, ενότητα 2.1, σελ. 28–36, και ενότητα 3, σελ. 43–48. Οι παρακάτω παράγοντες αποτιμώνται ως προς την επίδρασή τους το 2027· δεν μεταφέρονται οι βραχυχρόνιες επιδόσεις του 2026 ως προβλέψεις για το επόμενο έτος.

- Τη βελτίωση της πιστοληπτικής εικόνας και της ανθεκτικότητας των ελληνικών κρατικών ομολόγων που καταγράφει η έκθεση του Γραφείου, καθώς και την αποδοτικότητα των μέτρων φορολογικής συμμόρφωσης.

Από την άλλη μεριά, οι σημαντικότεροι κίνδυνοι για την πορεία της ελληνικής οικονομίας πηγάζουν από:

- Την παράταση των γεωπολιτικών εντάσεων στη Μέση Ανατολή και στην Ουκρανία και των διαταραχών στις ενεργειακές και εμπορικές ροές, ιδίως μέσω των Στενών του Ορμούζ. Η διατήρηση υψηλών τιμών ενέργειας επιβαρύνει το κόστος παραγωγής, τον πληθωρισμό και το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα.

- Τη διατήρηση αυστηρών νομισματικών και χρηματοδοτικών συνθηκών. Όπως επισημαίνει η έκθεση Σεπτεμβρίου, οι αυξήσεις των επιτοκίων της ΕΚΤ και οι πιέσεις στις διεθνείς αγορές ομολόγων αυξάνουν το κόστος χρηματοδότησης νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η παράταση αυτών των συνθηκών το 2027 μπορεί να περιορίσει τις επενδύσεις και την κατανάλωση, παρά τη βελτίωση της σχετικής θέσης της Ελλάδας.

- Την πιθανότητα ασθενέστερης επενδυτικής δυναμικής μετά την ολοκλήρωση του ΤΑΑ. Η μετάβαση απαιτεί κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και αποτελεσματική αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων. Καθυστερήσεις ή χαμηλή παραγωγική απόδοση των έργων θα δυσχέραιναν την επίτευξη της αύξησης των επενδύσεων κατά 7,9% που προβλέπει το Προσχέδιο.

- Την επιμονή της απόκλισης του εγχώριου πληθωρισμού από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, τη χαμηλή παραγωγικότητα και την εξάρτηση από εισαγωγές και εξωτερική χρηματοδότηση. Οι διαρθρωτικές αυτές αδυναμίες μπορούν να επιβαρύνουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα και να περιορίσουν τη διατηρήσιμη μεγέθυνση.

- Τα περιορισμένα δημοσιονομικά περιθώρια αντιμετώπισης νέων διαταραχών. Οι ήδη θεσμοθετημένες και εξαγγελθείσες παρεμβάσεις απορροφούν μεγάλο μέρος του διαθέσιμου χώρου έναντι της πορείας καθαρών δαπανών. Αποκλίσεις από την προβλεπόμενη ανάπτυξη ή νέες ανάγκες δαπανών αυξάνουν τη σημασία της ιεράρχησης των παρεμβάσεων και της διαφύλαξης της δημοσιονομικής αξιοπιστίας.

- Την ενίσχυση των εμπορικών περιορισμών ή χαμηλότερη ανάπτυξη των οικονομιών σημαντικών Ευρωπαίων εταίρων. Πρόσθετους κινδύνους δημιουργούν τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι ανατιμήσεις τροφίμων και βασικών εμπορευμάτων, με επιπτώσεις στην παραγωγή και στις υποδομές.

Οι καθαρές εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τον ορισμό του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, προβλέπεται να αυξηθούν κατά 8,0% το 2026 και κατά 3,6% το 2027, έναντι στόχων 3,6% και 3,1% αντίστοιχα που είχαν τεθεί στο ΜΔΣ 2025–2028. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της ευελιξίας που παρέχεται μετά την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής για τις αμυντικές δαπάνες και της αιτούμενης επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της ώστε να συμπεριληφθούν δαπάνες που ενισχύουν την ενεργειακή ανθεκτικότητα, σύμφωνα με το σενάριο και την αξιολόγηση του Προσχεδίου, η σωρευτική αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τη σχετική δημοσιονομική δέσμευση.[7] Στη σωρευτική αξιολόγηση συνυπολογίζονται επίσης τα έτη 2024 και 2025, κατά τα οποία η αύξηση των δαπανών ήταν χαμηλότερη από τον αντίστοιχο στόχο.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 358,1 δισ. ευρώ ή 136,7% του ΑΕΠ στο τέλος του 2026, έναντι 362,9 δισ. ευρώ ή 146,1% του ΑΕΠ το 2025. Για το 2027 προβλέπεται περαιτέρω μείωση σε 353,7 δισ. ευρώ ή 128,8% του ΑΕΠ, δηλαδή κατά 7,9 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σχέση με το 2026. Παράλληλα, συνεχίζεται η στρατηγική πρόωρης αποπληρωμής του δημόσιου χρέους, με το ύψος των πρόωρων αποπληρωμών για το 2026 να εκτιμάται σε περίπου 12,8 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με την εκτίμηση του Γραφείου ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ για το 2027 προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να αποκλιμακώνεται με ισχυρό ρυθμό. Η ταχεία αποκλιμάκωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ ενισχύει την ανθεκτικότητα των δημόσιων οικονομικών, περιορίζει τις μελλοντικές χρηματοδοτικές ανάγκες και δημιουργεί θετικές προϋποθέσεις για περαιτέρω αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής βαθμίδας της ελληνικής οικονομίας.

Συμπερασματικά, σύμφωνα με τα στοιχεία και την αξιολόγηση του Προσχεδίου για το 2027, η σωρευτική εξέλιξη των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τη σχετική δημοσιονομική δέσμευση, μετά την προβλεπόμενη εφαρμογή της διαθέσιμης ευελιξίας στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής. Η διατύπωση αυτή αφορά τη σωρευτική αξιολόγηση και δεν αναιρεί το γεγονός ότι οι προβλεπόμενοι ετήσιοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών για το 2026 και το 2027 υπερβαίνουν τους αντίστοιχους αρχικούς ετήσιους στόχους του ΜΔΣ. Ωστόσο, η χαμηλότερη πρόβλεψη ανάπτυξης του Γραφείου, 2,0% έναντι 2,3%, επιβάλλει προσεκτική παρακολούθηση της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού. Η συνέχιση της συνετής και αξιόπιστης δημοσιονομικής πολιτικής, η έγκαιρη υλοποίηση παραγωγικών επενδύσεων και η περαιτέρω αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους παραμένουν βασικές

[7] Προσχέδιο, Πίνακας 2.4, σελ. 40: το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου διαμορφώνεται σε 0,3% του ΑΕΠ το 2026 και 0,5% το 2027 πριν από τη χρήση ευελιξίας και σε 0,0% και στα δύο έτη μετά τη χρήση της προβλεπόμενης ευελιξίας για αμυντικές δαπάνες και δαπάνες ενεργειακής ανθεκτικότητας. Το Προσχέδιο αναφέρει ότι τον Αύγουστο 2026 υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αίτημα επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της υφιστάμενης εθνικής ρήτρας διαφυγής ώστε να συμπεριληφθούν δαπάνες ενεργειακής ανθεκτικότητας. Συνεπώς, η αξιολόγηση αφορά το συγκεκριμένο σενάριο και τελεί υπό την παραδοχή της προβλεπόμενης εφαρμογής της σχετικής ευελιξίας.

προϋποθέσεις για διατηρήσιμη μακροχρόνια ανάπτυξη. Ιδιαίτερη σημασία έχει η αξιοποίηση τυχόν πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου, με προτεραιότητα στη διαφύλαξη της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και, όπου υπάρχει διαθέσιμο περιθώριο εντός της πορείας καθαρών δαπανών, σε παρεμβάσεις που ενισχύουν την παραγωγική δυναμική της οικονομίας. Η ανάλυση του Γραφείου για τους πολλαπλασιαστές δημοσίων δαπανών αναδεικνύει ισχυρότερη και πιο διατηρήσιμη μεσοπρόθεσμη επίδραση των δημόσιων επενδύσεων και δυνατότητα ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων, υπό την προϋπόθεση ποιοτικής επιλογής και έγκαιρης υλοποίησης των έργων. Η υπεραπόδοση των εσόδων βελτιώνει το δημοσιονομικό αποτέλεσμα και μπορεί να συμβάλει σε ευνοϊκότερη δυναμική του χρέους, αλλά δεν αυξάνει αυτομάτως κατά ισόποσο το επιτρεπόμενο επίπεδο καθαρών δαπανών ούτε δημιουργεί ισόποσο χώρο για νέες μόνιμες δαπάνες.[8] Προσωρινές παρεμβάσεις, εφόσον δοθεί ευελιξία, για την αντιμετώπιση του ενεργειακού κόστους θα πρέπει να είναι στοχευμένες προς τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και την αναχαίτιση των δευτερογενών επιπτώσεων του ενεργειακού σοκ στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Όπως αναδεικνύεται και στην Τριμηνιαία Έκθεση του Γραφείου του Σεπτεμβρίου 2026, η διαφύλαξη της δημοσιονομικής σταθερότητας και η ενίσχυση της παραγωγικής βάσης αποτελούν αλληλένδετες προϋποθέσεις για την ανθεκτικότητα και μακροχρόνια προοπτική της οικονομίας. Ιδιαίτερη σημασία έχουν, επομένως, η αποτελεσματική επιλογή και η έγκαιρη υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων που ενθαρρύνουν την ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα, καθώς και η συνέχιση μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, την παραγωγικότητα και τον μακροχρόνιο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας.

[8] Τριμηνιαία Έκθεση του Γραφείου, Σεπτέμβριος 2026, ενότητα 2.1, σελ. 28–36. Βλ. επίσης Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, άρθρο 2(2), για τον ορισμό των καθαρών δαπανών και την αφαίρεση, μεταξύ άλλων, των διακριτικών μέτρων εσόδων.